

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Діджиталізація та цифрові трансформації сучасності

Шифр та назва спеціальності
281 – Публічне управління

Інститут
Навчально - науковий інститут соціально -
гуманітарних технологій

Освітня програма
Цифрове врядування

Кафедра
Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова),

Семестр
5

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

ТЕРЕЩЕНКО Діна Акрамівна

dina.tereshchenko@khpi.edu.ua

Докторка наук з державного управління, професорка, професорка кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ». Науково-педагогічний стаж - понад 20 років. Досвід роботи в органах публічної влади - понад 12 років. Авторка понад 200 наукових і навчально-методичних публікацій.

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad>

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на детальне вивчення особливостей інтеграції сучасних інформаційних інструментів у структуру публічного управління, що дозволяє здобувачам не лише ідентифікувати закономірності розвитку цифрового середовища, а й опанувати прикладні методики оптимізації інформаційних процесів задля підвищення прозорості та ефективності прийняття управлінських рішень. Ключовий пріоритет курсу полягає у підготовці фахівців, здатних комплексно аналізувати виклики цифрової трансформації та самостійно розробляти алгоритми діджиталізації публічних послуг, спираючись на опановані компетенції в галузі управління складними інформаційними системами та орієнтуючись на глобальні тренди цифровізації суспільства.

Мета та цілі дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні в майбутніх управлінців цілісної системи теоретичних знань та практичних навичок щодо впровадження методів діджиталізації в публічному секторі, що передбачає глибоке розуміння архітектури інформаційних систем та стратегічне бачення ролі цифрових технологій як головного чинника модернізації сучасного державного управління.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

Загальні компетентності

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК07. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

СК01. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК02. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК03. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та моральноетичних норм поведінки.

СК04. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

СК05. Здатність використовувати систему електронного документообігу.

СК06. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК07. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК08. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

СК09. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Результати навчання

РН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

РН5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

РН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

РН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПР09. Знати основи електронного урядування.

ПР11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

РН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (3 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного засвоєння освітньої компоненти «Державна служба» здобувачам необхідно мати ґрунтовні знання та практичні навички з таких дисциплін: "Соціологія", "Політологія", "Соціально-

демографічна статистика", "Державне та регіональне управління", "Основи публічного управління та адміністрування", "Теорія прийняття управлінських рішень", "Методологія та методи соціологічних досліджень", "Ризик-менеджмент в системі публічного управління", "Організаційно-правові засади публічного управління".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовуються: ігрове проектування; робота із законодавчими актами та іншими нормативно-правовими документами; виступи-презентації; опрацювання лекційного матеріалу та фахової літератури).

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Концептуальні аспекти дослідження сутності діджиталізації та її ролі в розвитку сучасного суспільства.

Генезис понять: «автоматизація», «цифровізація» та «цифрова трансформація». Четверта промислова революція (Industry 4.0) як фундамент глобальних змін. Соціальні наслідки діджиталізації: зміна парадигми комунікації та праці. Інформаційне суспільство та суспільство знань: ключові характеристики. Роль цифрових платформ у структуруванні сучасних суспільних відносин. Цифрова інклюзія та подолання «цифрового розриву».

Тема 2. Діджиталізація публічного управління як складник цифрової трансформації України.

Стратегія цифрового розвитку України: цілі, завдання та етапи реалізації. Нормативно-правове забезпечення процесів цифровізації публічної сфери. Моделі електронного урядування (G2C, G2B, G2G, G2E). Реінжиніринг публічних послуг: перехід від бюрократії до людиноцентричності. Інтероперабельність державних інформаційних систем та реєстрів (система «Трембіта»). Показники ефективності (KPI) цифрової трансформації державних органів.

Тема 3. Особливості функціонування Міністерства цифрової трансформації України.

Правовий статус, структура та повноваження Мінцифри. Екосистема «Дія»: від мобільного застосунку до державного порталу. Проект «Дія.City» як спеціальний правовий та податковий режим для ІТ. Національна онлайн-платформа з цифрової грамотності «Дія.Освіта». Дія.Бізнес: цифрові інструменти підтримки підприємництва. Міжнародна співпраця Мінцифри та впровадження європейських цифрових стандартів.

Тема 4. Розвиток діджиталізації в Україні: фактори впливу та переваги.

Аналіз технологічних, економічних та політичних факторів цифровізації. Вплив людського капіталу на темпи впровадження інновацій. Цифрова інфраструктура: покриття швидкісним інтернетом та розвиток 5G. Економічні переваги: зниження трансакційних витрат та детінізація економіки. Антикорупційний ефект діджиталізації: усунення людського фактора. Діджиталізація в умовах кризових ситуацій та воєнного стану.

Тема 5. Діджиталізація економіки: світовий досвід та можливості розвитку в Україні.

Глобальні індекси цифровізації (DESI, EGDІ) та місце України в них. Досвід «цифрових тигрів» (Естонія, Сінгапур, Південна Корея). Електронна комерція (E-commerce) та трансформація фінансового сектору (FinTech). Впровадження технологій Big Data та штучного інтелекту в бізнес-процеси. Цифровізація агропромислового комплексу та промисловості України. Перспективи розвитку національної стартап-екосистеми.

Тема 6. Діджиталізація як засіб підвищення відкритості, прозорості та ефективності діяльності органів влади та місцевого самоврядування.

Відкриті дані (Open Data) як інструмент громадського контролю. Електронна демократія: петиції, голосування та участь громадян у врядуванні. Системи електронного документообігу та автоматизація внутрішніх процесів. Прозорість публічних закупівель (система Prozorro). Діджиталізація звітності та аудит діяльності органів влади. Моніторинг якості надання послуг через цифрові канали зворотного зв'язку.

Тема 7. Застосування механізму діджиталізації під час створення спроможних територіальних громад.

Цифрова стратегія громади: від планування до реалізації. Геоінформаційні системи (ГІС) для управління ресурсами та майном громади. Цифровізація послуг ЦНАП: наближення сервісів до мешканців. Розумне місто (Smart City) та розумне село: технології IoT у ЖКГ. Бюджет участі (громадський бюджет) через електронні платформи. Підвищення цифрової компетентності персоналу органів місцевого самоврядування.

Тема 8. Кібербезпека та захист персональних даних у цифровій державі.

Загрози та виклики інформаційній безпеці в умовах діджиталізації. Законодавство про захист персональних даних: український контекст та GDPR. Механізми забезпечення цілісності та конфіденційності державної інформації. Електронний підпис (КЕП) та цифрова ідентифікація особи (BankID, MobileID). Протидія дезінформації та маніпуляціям у цифровому просторі. Етика використання штучного інтелекту в публічному управлінні.

Теми практичних занять

Тема 1. Концептуальні аспекти дослідження сутності діджиталізації та її ролі в розвитку сучасного суспільства.

Дослідження концепцій Industry 4.0 у провідних країнах світу. SWOT-аналіз: оцінка готовності конкретної організації (або галузі) до цифрової трансформації. Проектування візії: розробка дорожньої карти (Roadmap) діджиталізації для обраного об'єкта. Робота з індикаторами: розрахунок та інтерпретація індексів цифрового розвитку (EGDI, DESI).

Тема 2. Діджиталізація публічного управління як складник цифрової трансформації України.

Аудит процесів: виявлення «вузьких місць» у наданні конкретної адміністративної послуги (наприклад, реєстрація майна). Реінжиніринг: створення моделі «To-Be» (як має бути) для переведення паперової послуги в онлайн-формат. Побудова логічної схеми взаємодії реєстрів через систему «Трембіта». UX-проектування: розробка прототипу інтерфейсу (мокапу) для користувача публічної послуги.

Тема 3. Особливості функціонування Міністерства цифрової трансформації України.

Інспектування функціоналу: аналіз життєвих ситуацій, що реалізовані на порталі «Дія». Проектування послуги: розробка концепції нової послуги для застосунку «Дія» (від ідеї до технічних вимог). Оцінка «Дія.City»: аналіз переваг та ризиків спеціального правового режиму для технологічного бізнесу. Цифрова грамотність: проходження тестування на платформі «Дія.Освіта» та аналіз власного цифрового профілю.

Тема 4. Розвиток діджиталізації в Україні: фактори впливу та переваги.

Робота з Open Data: Пошук та візуалізація даних на Єдиному державному порталі відкритих даних. Електронні петиції: аналіз ефективності механізму петицій на місцевому та державному рівнях. Симуляція голосування: вивчення принципів роботи систем електронного голосування та технології Blockchain у виборах. Громадський моніторинг: використання сервісів (Prozorro, YouControl) для контролю діяльності органів влади.

Тема 5. Діджиталізація економіки: світовий досвід та можливості розвитку в Україні.

FinTech-аналіз: порівняння традиційних банківських послуг та цифрових небанків. E-commerce кейс: побудова моделі цифрових продажів для малого бізнесу в умовах глобалізації Криптовалюти та CBDC: Дослідження перспектив впровадження «е-Гривні» та її впливу на економіку.

Smart-контракти: Розробка алгоритму виконання автоматизованого договору в управлінській діяльності.

Тема 6. Діджиталізація як засіб підвищення відкритості, прозорості та ефективності діяльності органів влади та місцевого самоврядування.

Проектування Smart-рішення: Розробка концепції впровадження IoT (інтернету речей) у ЖКГ конкретної громади. Геоінформаційні системи: робота з цифровою картою громади (облік земельних ресурсів та комунального майна). Електронний бюджет: Моделювання процесу подачі та відбору проектів «Бюджету участі». «Розумне село»: специфіка цифровізації аграрних регіонів та подолання інфраструктурних бар'єрів.

Тема 7. Застосування механізму діджиталізації під час створення спроможних територіальних громад.

Аудит безпеки: перевірка стійкості паролів та налаштування двофакторної автентифікації. Робота з КЕП: Практика підписання документів електронним цифровим підписом та перевірка валідності підписів. GDPR-compliance: Розробка політики конфіденційності та згоди на обробку персональних даних для публічного сервісу. Кризові комунікації: Алгоритм дій державного службовця у разі виявлення витоку даних або кібератаки.

Тема 8. Кібербезпека та захист персональних даних у цифровій державі.

Захист комплексної стратегії діджиталізації обраного органу місцевого самоврядування або державної установи. Розрахунок ефективності: обґрунтування економічного та соціального ефекту від впровадження запропонованих ІТ-рішень. Аналіз ризиків: складання матриці ризиків (технічних, політичних, кадрових) та методів їх нівелювання. Етичні аспекти використання ШІ у державному управлінні.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять та самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях. Здобувачам вищої освіти також рекомендуються додаткові матеріали (офіційні сайти органів державної влади, судових органів влади) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна

1. Акселератор цифрової стійкості Громада 4.0 : офіц. сайт. URL: <https://www.hromada4.org/>
2. Грицяк Н. В., Соловійов С. Г. Електронна демократія : навч. посіб. / за заг. ред. Н. В. Грицяк. Київ : НАДУ, 2015. 66 с.
3. Дзюба С. В., Жилияєв І. Б., Полумієнко С. К., Рубан І. А., Семенченко А. І. Електронне урядування : опорний конспект лекцій / за ред. А. І. Семенченка. Київ, 2012. 160 с.
4. Дубов Д. В., Дубова С. В. Основи електронного урядування : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 176 с.
5. Електронне урядування : підручник / В. П. Горбулін, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, О. В. Карпенко та ін. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка. Київ : НАДУ, 2014. 352 с.
6. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. Ч. 3 : Електронна демократія: основи та стратегії реалізації / Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, І. Б. Жилияєв. 84 с.
7. Індустрія 4.0 в Україні : платформа. URL: <https://industry4-0-ukraine.com.ua/>
8. Концепція розвитку цифрових компетентностей до 2025 року та її значення. EVERLEGAL. URL: <https://everlegal.ua/kontseptsiya-rozvytku-tsyfrovykh-kompetentnostey-do-2025-roku-ta-yiyi-znachennya>
9. Маркашов Ю. Г., Кобзев І. В., Орлов О. В., Мордвинцев М. В. Комп'ютерні мережі та телекомунікації : навч. посіб. Харків : ХарPI НАДУ «Magістр», 2012. 212 с.
10. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03 берез. 2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-p#Text>
11. Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 листоп. 2021 р. № 1467-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-p#Text>
12. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30 верес. 2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
13. Стратегічне планування розвитку цифрової сфери України до 2025 року. Розробка Цифрового порядку денного України на 2022-2025 роки (Діджитал-адженда. 2022-2025). URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/digitization.pdf>.
14. Bart V. The Productivity Paradox of the New Digital Economy. International Productivity Monitor. 2016. № 3. P. 31-42.
15. Center for Creative Leadership. Digital Transformation Readiness Survey Summary. URL: <https://www.ccl.org/wp-content/uploads/2018/04/Digital-Transformation-Survey-Report.pdf>
11. Digital agenda for Europe. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/64/digital-agendafor-europe>.

Додаткова

1. Гушко С. В. Управлінські інформаційні системи : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2010. 320 с.
2. Клименко І. В. Технології електронного урядування : навч. посіб. Київ : Вид-во ДУС, 2006. 225 с.
3. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві. Харків : Магістр, 2010. 312с.
4. Концепція розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 верес. 2017 р. № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p#Text>.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (30%) та поточного оцінювання (70%). Залік: виконання ситуаційного завдання та усна доповідь. Поточне оцінювання: 8 онлайн тестів за темами (40%), реферат (20%) та підсумкова контрольна робота (20%)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Діна ТЕРЕЩЕНКО

28.06.2024